

სახდრო პაპა

ა ბ გ დ ე ვ

საბჭოთაო პარტია

ქვე-ბეჭეტი

თბილისი
2017

რედაქტორი

კობა ბედოიძე

ნიგნი დაკაბადონდა

რელაქტორისბან

ძალზე რთულია მხცოვანმა წეროს პატარებისათვის და თან მათთვის გასაგებ ენაზე. ავტორმა ლექსების კრებული მიუძღვნა ხუთი წლის შვილიშვილის შვილს ანას და მისთანებს. რამდენად შეძლო მათი ყურადღების მიპყრობა, ეს თავად პატარებმა თქვან.

კობა ბედლოძე

თუთიყუბი

(ნამღვლილი ამნავი)

ანას ჰყავდა თუთიყუში,
მნახველს ჩასძახოდა ყურში:
„მარკო, ნახე ლამაზია,
მონდენილი და ნაზია.“
გაღიის კარს გააღებდა,
კითხვა-კითხვით გაზეთს სევდა,
სათვალეზე შეჯდებოდა,
ქვეყნის ამბებს ეცნობოდა.
ტელევიზორს, კომპიუტერს
იცავდა და პატრონობდა,
ინტერნეტს თუ ჩაურთავდნენ,
თავის მსგავსებს კიდევ სცნობდა.

ფანჯარასთან დარჩა მარტო
და გაფრინდა მათთან მარკო.

ლოკოკინა

ბაწაწინა

ლოკოკინა

მუდამ არის თავის შინა.

იბუტება, იმალება,

სხვამ თუ რამე აწყენინა.

სადაც მიდის, სახლს მიათრევს,

სხვებში საკუთარს არ არევს.

ფისო

ფისო, ფისო...
ფისო, ფისო... —
ყველა ასე გეძახისო.
მოდე ჩემთან, მოგეფერო,
ჩაგისუტო და გიმღერო.
შენც კრუტუნით მომეც ბანი,
ერთი გვქონდეს არჩევანი.

პირაბუშ

(უნგრულად ყვავილს ნიშნავს)

ჩიტო-გვრიტო,
ჩიტო-გვრიტო,
პატარავ და მარგალიტო,
ყვავილებში რომ ნებივრობ,
კვირტი უნდა მოაწყვიტო?
რაც შენ ვართობს,
ეს მე დაფრგე,
ის, რაც შენად გეგულება,
ჩემი შრომის შედეგია
და წახდენაც მეძნელება.
შენ თუ მოგწონს,
მეც ხომ მომწონს...
ჩვენია და ჩვენად დარჩეს,
მოფუართთ, მოვეფერთთ,
რაც გგახარებს, რომ გადარჩეს.

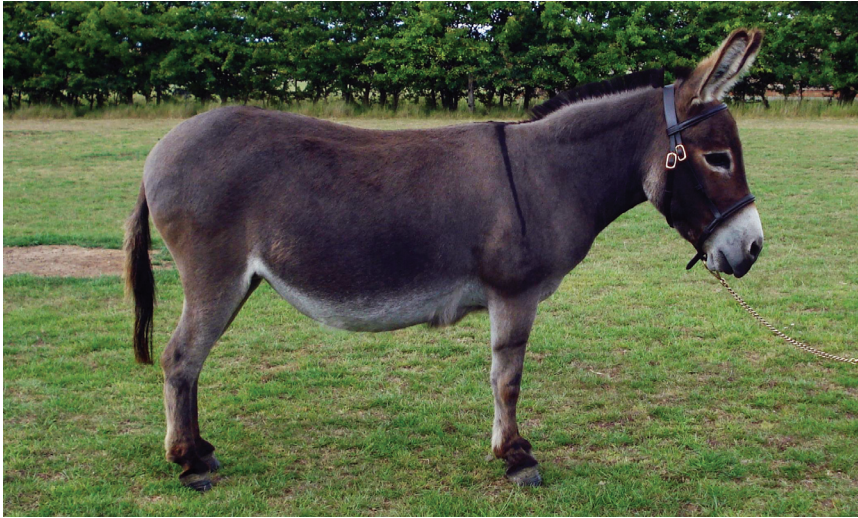

ფუტკარი

ფუტკარს ყველა ერიდება
დაკბენს თუ კი გაბრაზდება
მეფუტკრე კი არ უინდება
როცა თაფლი მოუნდება.

30რი

პაპას ვირი
არი გმირი...
შრომა იცის გასაკვირი,
აისიდან დაისამდე
საქმესაა შენაწირი.
ბრძენი, წყნარი, უწყინარი
და ულუფაც ჰყოფნის მწირი,
პაპა ზოგჯერ შეილხეც იტყვის:
არ მოვიდა ჩვენი ვირი?

მტერ-მოყვარე

(ნამღვილი ამნავი)

ბავშვს აჩუქეს ერთხელ ძელა —
დამშეული, მუშტის ხელა.

რძეს ასმევდნენ, თან ჰყვებოდნენ, —
ვისა ზრდიდნენ, ვერ სვდებოდნენ?

როცა დიდი გაიზარდა,
შეიცვალა, გადაგვარდა,

ბნელ სარდაფში დაესახლა
და რაც მოხდა, გეტყვით ახლა:

ბავშვებს ჰყავდათ მეგობარი —
ერთგული და საქებარი.

ძაღლის ლეკვი მოუყვანა,
ჩუქება არ დაინანა

ლეკვმა ძაღუ ნახა მელა,
დევნა უწყო ნელი-ნელა.

დრო გავიდა, გახდა დიდი,
შეიძულა მელა-ფლიდი,

მელა მიტომ არი მელა,
ემშაკი და კუდი-გრძელა,

ძაღლის სულ არ ეშინოდა —
აბრაზებდა, ცხვირ წინ სტოდა.

იყო კარგი სანახავი
მელა — მარჯვე, ძაღლი — ავი,

იდგა ძაღლი და ელოდა,
მელა რომ გამოვიდოდა

იწყებოდა იმის დევნა,
არც შეეძლო მტრის დაწვენა.

აკლებული ჰქონდათ მხარე,
იყვნენ ასე მტერ-მოყვარე.

ცისარტყელა

მზე პირს იბანს
მზიან დღეში,
როცა მცირე წვიმა მოდის,
გადაიღებს, განათდება
და ცისარტყელაც გამოდის.
მზე პირს იბანს,
როცა თვითონ
პირს დაიბანს თითის ხელა,
უფროსები ნათლებიან,
ხარობს მათი ცისარტყელა.

ზღარბი

ჩვენთან, ბაღში, ცხოვრობს ზღარბი —
ღორმუცელა, ჭამის ხარბი.

რასაც ნახავს — ეჭიდება,
უქმად წუთით არ ჩერდება.

ბუჩქის ძირას უყვარს ჯდომა.
დამალვა თუ მოინდომა,

იკუმშება, ეკლებს აშლის,
არსებობის კვალსაც წაშლის.

იცის ხილის დაგროვება,
მაგრამ ზოგჯერ ეკარგება.

სიფათისგან როცა გარბის,
 რაც ჩვევია ყველა ზღარბის,

ჩვენი ზღარბი ჭკვიანია,
 შეგვეჩვია, რა ხანია.

ბავშვებს აღარ ერიდება,
 ხშირად კიბის თავთან ხვდება,

ვიციო, როცა აგრილდება,
 ურიაშული მიწყნარდება,
 ყველა სკოლას მიაშურებს,
 ზღარბის თავზე რა მოხდება?

სხვაგვარია მისი ჩვევა —
 ბალახებში გაეხვევა,

ღობის პირას მიეგდება,
 გაზაფხულს დაელოდება.

როცა სითბო ქვეყნად მოვა,
 კიბის თავთან კვლავ გამოვა,

იქ დაუცდის ნადავლს ხარბი,
 ასეთია ჩვენი ზღარბი.

ჭირვეული

(ნამღვილი ბლავაჩი)

ისედაც ვთქვათ,
 ასედაც ვთქვათ —
 სხვისი საიდუმლო გავთქვათ:
 იყო გოგო-პრანჭიკელა,
 უფროსების მკლავის ხელა.
 დილით, როცა იღვიძებდა,
 სხვის განწყობას არა სდევდა,
 ეს მომეცით, ის არ მინდა,
 ახლა მინდა, რაცა მწყინდა
 იმას შევჭამ, ამას — არა,
 რაც მიყვარდა, გამემწარა.
 გასართობად წავალ ბაღში,
 დღეს არ წავალ, ვრჩები სახლში.
 უფროსები უჯერებდნენ,
 პრანჭიკელას უკან სდევდნენ.

ერთხელ ნახა მისი დარი
 ჭუჭყიანი, მათხოვარი.
 ბებოს ჰკითხა: ეს ვინ არი?
 ხელგაწვდილი, უტიფარი?
 უთხრეს: იყო ჭირვეული,
 შეუწუნა ბებოს გული.
 აიღეს და ასე დასვეს,
 არც აჭამეს და არც ასვეს.

შენც თუ ისე მოიქცევი,
მათხოვრად გადაიქცევი.
დაფიქრდა და შეეშინდა,
აღარ ვიზამ, სახლში მინდა!..

ჭირვეული, იმის მერე,
გახდა წყნარი და დამჯერე.

არუ

არუ, არუ!.. —
 ცხენზე ვზივარ,
 მივაჭენებ ოთახშია.
 ბედაური არ იღლება,
 არც სწყურია და არც შია.
 არუ, არუ!.. — ნუ ჩერდები,
 ჯერ არ გამიჭენებია,
 ვინც კისერზე შემომისვამს,
 ყველა ჩემი ცხენებია.

ცეროდენა

ნუ გგონიათ, ცეროდენა
მუნჯია და არ აქვს ენა.

რასაც ხედავს, — იმას ყვება,
ტყუილებს არ გადაყვება.

თუ სიმართლის ცოდნა გინდა,
ცოდნის წყარო არის წმინდა.

ღარიგეზა

მერცხალი რომ მოფრინდება,
გულში სინარული ჩნდება.

შორით მოსულს უნდა ძმოზა,
გქონდეს სითბო და დანდობა.

თუ გამართა შენთან ბუდე,
არ აღმართო მასთან ზღუდე,

ინარე და გაახარე,
მეგობრობა გაამყარე.

ბარტყები რომ ეყოლება,
მათი კეება ეძნელება.

სცადე ისე დახმარება,
მასხინძელს რომ ეკადრება.

არ დაგჭირდეს სხვისი ნმოზა,
ბუნებრივი გქონდეს ძმოზა.

მამალი

მამალი რომ ყივილს იწყებს,
ნიშნავს, მალე გათენდება.
შუადღისას თუ იყივლებს,
მამლის თავზე რა მოხდება?
ფლადი მელა თუ გაიგებს,
ზურგზე მოიფდება, წაიღებს.

ობობა

ობობა რომ ბადეს აბამს,
ინიღებდა, თვალებს ნაბავს.

ვინც მახეში გაებმება,
მცისვე თავზე დაესხმება.

თავის დახსნა არის ძნელი,
მაგარია მისი ქსელი.

მელოდია

ციკანი კიკინებს,
ბაყაყი ყიყინებს,
კამენი ყროყინებს,
უნებოზენ ძმობილებს.

სახალწლო

ახალი წლის მოლოდინში
 დავდნი, როგორც თოვლი ზვინში.
 რა იქნება, როგორ უნდა
 გავატარო ეს დღე ღვინში.
 ჯადოქარი აღადინი
 რომ იყოს და ჰქონდეს ტვინი,
 მოვიდოდა, საჩუქრებით
 რომ აეგოს ეს ღოვინი.
 ჩემი პაპის იმედი მაქვს
 და ფუსფუსა ჩემი ბებოს,
 საიდუმლოდ ინახვენ,
 რითაც უნდა დამეკვებოს.
 დილით ადრე დამხედავენ,
 დამიკოცნონ ყელი, მკერდი,
 ტკბილეულსაც მომაბნევენ,
 ასე ტკბილად დამიბერდი.
 მე ჩემ ტოლებს ვუსურვებდი,
 ვისაც გვიყვარს ცეკვა, ღვინი,
 პაპას, ბებოს აუსრულეთ
 კარგი სწავლით მოლოდინი.

ანბანელა

აი თითი, აი ია, —
ყველას ასე უსწავლია.
სწვამ თუ იცის, მეც ვიცოდე —
სწავლა განა ადვილია?

ბუ ბრძენია,
ფრინველების
ურიაძულში არ ერევა.
არც ხარბია,
დასჯერდება
რასაც თავად მოერევა.

გუგულია ერთად-ერთი,
სწვის ბუდეში კვერცხს ფინც დადებს.
შვილის აღზრდას სწვას აკისრებს
და დედობას დაიქადნებს.

ღ

დათვი ტყეში ბატონია,
 სხვა მეტოქე არ ჰგონია.
 ადამიანს ერიდება,
 ვერ აჯობებს, ამდენს ხვდება.

ქ

ეკალი რომ შეგესობა,
 უნდა გქონდეს იმის გრძნობა.
 ეცადო არ განმეორდეს,
 რაც არ უნდა შენ თავს მოხდეს.

ჭ

ვარდსა ჰკადრეს ყვაფილებმა
 სიმშვენეურეში შებმა.
 ვარდმა თავის სურნელებით
 უპასუნა: ნუ მოსცდებით.

ყ

ზაზუნა თუ ფეხზე დგება,
 ფიქრობს, რომ შორს იხედება.
 თუ დაღანდა სადმე მტერი,
 სორისაკენ ჰერი-ჰერი.

თ

თავგმა იცის თავის საქმე,
 შორს არ წავა, რჩება აქვე.
 სანთავაგეს ეძალება,
 კატას მხოლოდ ეძალება.

ი

ია, როცა წამთრის პირას
 თავს წამოყოფს ბუჩქის ძირას,
 სურს, გაუთბოს მნახველს გული,
 მიახაროს გაზაფხული.

ქ

კუს არსად არ ეჩქარება,
 ყოველ ამინდს სახლში ხვდება.
 სხვა წვიმაში თუ სველდება,
 კუს ეს სულ არ ედარდება.

ლ

ლომს, თავისი გულადობით,
 საომარი ჟინით, გრძნობით,
 სხვა ვერავინ შეედრება,
 მაგრამ ისიც კი შეკრთება,
 წინ თუ კაცი შემოხვდება.

ე

მაიმუნი მაიმუნობს,
მაიმუნებს როცა წუნობს.

ნ

ნიანგია მქნელი ძვირის,
მსხვერპლს რომ შეჭამს,
მერე ტირის.

ო

ოფოფია ფრინველებში
ჩავარდნილი მძიმე დღეში:
მისი თავის მორთულობა,
ბუმბულების ფერი, წყობა
არი უცხო, — უცნაური,
სასაცილო — შესაშური.

ქ

პეპელა რომ აცეკვდება,
ყვავილნარებს მოედება,
თავს ევლება, ეფერება,
მათი სურნელებით თვრება.

ქ

ჟოლო, ხილი კეკროვანი,
სხვას არაა შესადარი:

სასარგებლო, გემრიელი,
ბავშვის ჯანმრთელობის მცველი,

ორჯერ იცის მოსავალი,
დაულოცე მომავალი.

ჩ

რუს თავია თუ რუს პირი,
მისი ფასი არი ძვირი.
თუ დაშრება რუმი წყალი,
გადახმება მოსავალი.

ც

სტაფილოზე გემრიელი,
მოიარეს ბაღი მთელი,
კურდღლისათვის სხვა არ არი
სასუსნავი, მოსაბარი.

ც

ტურამ ტყეში უთხრა ტურებს,
ვინც იკივლებს და აურეგს,
სასმელ-საჭმელს ვერ იშოვის
და ტყუილად იხმაურებს.

უ

ურები გადაბრუნდება,
გზა საგალი თუ მრუდდება.

თუ არ გვინდა გადაბრუნდეს,
უკან მშვიდობით დაბრუნდეს,

გამოთვალე წინ საგალი,
ცოდნით შექმენ მომავალი.

ფ

ფოთოლი რომ დაბერდება,
გაყვითლდება, ხეს მოსწყდება,
ხელის ხლება არ სჭირდება,
დრო მოუწევს და ჩახშება.

ქ

ქათმები წყალს რომ სვამენ,
თავს აწევენ მაღლა გუნდად,
სწვანაირად ვერ ყლაპავენ,
დალევა კი ყველას უნდათ.

ღ

ღოღნოშოს ჩირს ძნელად ნახავ,
თუ იშოვი, — შეინახავ,
ჯანმრთელობის შემწე-მცველი,
გამოცდილი ძველის-ძველი.

ყ

ყაყაჩომ თქვა: ჩემი დარი
ყვაყილებში სხვა ვინ არი?
წითელი მაქვს სამოსელი,
შიგნით გული — შავი-ბნელი.

შ

შაში შავებშიც შავია,
ონავრებთან ნაზავია.

სმენას ატკობს, როცა გალობს,
ნის წვერზე ზის, არსად ჩქარობს.

ტყეში ატეხს ისეთ ხმაურს,
გამოიწვევს აურ-ზაურს.

გეგონება მოსკდა ზგავი,
თურმე ჩიტი არი შავი.

ჩ

ჩიტი-გვრიტი,
ჩიტი-გვრიტი, —
პაწაწინა-მარგალიტი
პურის ნამცეცს შენგან ელის,
სხვა, შენ გარდა, ვინ უშველის?

ს

ციცი, როცა ხიდან-ხეზე
 ისარივით გაფრინდება,
 გრძელი კუდი ციცივს თავზე
 ქოლგასავით გაიშლება.

ქ

ძაღლის ლეკვიც ძაღლი არი,
 თუ უფერებ, მშვიდი, წყნარი.
 მაგრამ როცა გაბრაზდება,
 ქოფაკივით აყეფდება.

წ

წიწილები წივწივებენ,
 გზას იგველევენ, კრუსს ეძებენ,
 დაკარგავენ, იპოვნიან,
 ასე კიდევ იზრდებიან.

ქ

ჭიანჭველა მშრომელია,
 მისი დარი რომელია?

ტვირთი მოაქვს ხუთჯერ დიდი —
 განა, ზურგზე ანაკიდი,

მიათრევს და გზას მიჰყვება,
 შრომობს, განა, ქორებს ჰყვება.

სად არ ნახავ ქიანჭველას, —
წერტილის და მძიმეს ხელას...

დაიოკე, თუ გაქვს წყრომა,
დააფასე მისი შრომა.

ს

ხურმას ყველა ეტანება,
მწიფე, პირში თაფლად დნება.
ზამთარში კი მისი ჩირი
ტკბილია და არი ძვირი.

ს

ჯოხით ხელში მეგობრები
გრძელ ორღობეს მიფუყვებით.

სტადიონთან შევიყვებით,
ვინ რა იცის — იქ მოფყვებით.

სკოლის ამბებს გაფისენებთ,
ვიბურთავებთ, ვიჭიდავებთ.

მეორე წელს, რომ შეგხვდებით,
ამ პირობას იქვე დავვლებთ.

ქ

ჰაერს, სუფთას მონატრული,
სიცხისაგან გათანგული,

სოფლისაკენ მივიჩქარი,
სახეში მცემს გრილი ქარი.

იქ დამხვდება ჩემი ბაღი
და გარემო მშვიდი, საღი.

თავზე — ზეცა გამჭვირვალე...
მოლოდინით დავიღალე.

სარჩევი

თუთიყუში (ნამდვილი ამბავი)	5
ლოკოკინა	6
ფისო	7
ვირაგუმ (უნგრულად ყვავილს ნიშნავს).	8
ფუტკარი.	9
ვირი	10
მტერ-მოყვარე (ნამდვილი ამბავი).	11
ცისარტყლა.	13
ზღარბი.	14
ჭირვეული (ნამდვილი ზღაპარი)	16
აჩუ	18
ცეროდენა	19
დარიგება.	20
მამალი	21
ობობა	22
მელოდია	23
საახალწლო	24
ანბანელა	26

